

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

ANO (LETO) XXII. (16)

No. (Štev.) 39

BUENOS AIRES

26. septembra 1963

Občni zbor Avstrijske ljudske stranke

Avstrijska ljudska stranka, ki sestavlja vsa povelja leta skupno s socialisti zvezno koalicijsko vlado, je imela dne 18. in 19. t. m. občni zbor v Celovcu.

Za zbor njenih zaupnikov je bilo v avstrijski politični javnosti veliko zanimanje; pa tudi med demokrasko usmerjenimi Slovenci na Koroškem, kajti ti so pri zadnjih volitvah glasovali za to stranko in so pripomogli, da je avstrijska krščanska demokracija pri volitvah ravno zaradi slovenskih glasov mogla na Koroškem zabeležiti napredovanje v primerjavi z nazadovanjem po drugih avstrijskih deželah.

Zato je pred njenim občnim zborom razpravljal o položaju in Avstrijski ljudski stranki tudi Naš tednik-Kronika, glasilo Narodnega sveta koroških Slovencev. Pisec uvodnika dr. Valentin Inzko je položaj v njej označil takole:

„Avstrijska ljudska stranka — Oesterreichische Volkspartei (OeVP) — je začela izgubljati zaupanje volivcev po zadnjih državnozborskih volitvah. Dočim je pred volitvami poudarjala potrebo po še tesnejšem sodelovanju obeh koalicijskih strank tako v zunanji kot notranji politiki, vsled česar je po prvih uspešnih začetkih strankine reforme 18. novembra 1962 na volitvah tudi uspešna, je pri pogajanjih za sestavo nove avstrijske vlade OeVP demonstrirala vse prej kot sodelovanje. Volivec ga ni zasedil ne v njenih vrstah, kjer so prišli do izbruha notranji boji med posameznimi interesnimi skupinami, kot tudi ne ob kontaktih njenih predstavnikov s koalicijskim partnerjem. Da avstrijski volivec ne razume pod koalicijo vlade ene stranke nad drugo, smo opazili prav v zadnjih mesecih, ko so socialisti svojo zmago pri sestavi avstrijske vlade skušali izrabiti v to, da se povzpnejo mimo OeVP s pomočjo FPÖ — Freiheits Partei Oesterreichs (svobodnjaki — vsenemski nestrpnosti nacisti op. ur.) — do vodilne vladne stranke v Avstriji, kar je močno omajalo zaupanje v socialistično stranko ter verodostojnost v njeno demokratičnost. To tembolj, ker se je zavzela SPOe (Socialistische Partei Oesterreichs) tudi za volilno reformo, ki naj bi s petodstotno klavzulo onemogočila manjšim strankam zastopstvo v državnem zboru. V kakšni luči se nahaja pred avstrijskimi volilci socialistična stranka, je razvidno iz tega, da bi pomenila uresničitev socialističnega načrta krepitve stranke svobodnjakov na račun komunistov, ki bi leta naprej ne imeli nobenih resnih izgledov biti kdaj zastopani v parlamentu.

Izhodišči obeh koalicijskih strank pri poizkusu razširitve svojega vpliva v državi sta torej enaki. Razvoj je pokazal, da tega vpliva ni mogoče izsiliti. Rasel bo v toliki meri, v kolikor bo v strankah resnih naporov za blaginjo državljanov, ki so doslej še pri vseh volitvah znali honorirati strankina prizadevanja tako, kot so to stranke in njih predstavniki zaslužili.

V preteklih letih je začela v avstrijskem ljudstvu vedno močnejše rasti državljanska zavest. Rdeče-bela-rdeča zastava je postala v srcih vedno večjega števila Avstrijcev spet simbol neodvisnosti, svobode in socialne zaštite. Začeli smo se zavedati naše skupne usode, a tudi misije, ki sta jo dodelila črku in razvoj avstrijskemu ljudstvu v osrčju Evrope. To ljudstvo je vsled svoje ljubezni do lastne domovine ter iz ponosa na ustvaritve po letu 1945 tankočutno za vse, kar bi moglo ogroziti državno samostojnost in samobitnost. Demokratično usmerjeni in državljansko zavedni Avstrijci postaja skeptičen do nemško-nacionalnih gibanj, ki so se zapisala v svojih programih popolnoma nemstvu kot FPÖ, ki s svojim delom doslej še ni prepričala, da je po duhu zares avstrijska.

Tako preostaja v interesu nadaljnega razvoja Avstrije za bodoče le sodelovanje med obema glavnima strankama OeVP in SPOe.

Tako dr. Valentin Inzko o položaju v OeVP pred njenim občnim zborom v Celovcu.

Njegove napovedi o nujnosti ohranitve sedanje vladne koalicijske avstrijske krščansko-demokratske stranke s

BODICE NA TITOVEM SPREHODU PO LATINSKI AMERIKI

V BRAZILU GOVORIL SKORO PRAZNEMU PARLAMENTU

V ponedeljek 18. septembra je jugoslovanski komunistični diktator Tito stopil na brazilsko tla v novi brazilski prestolnici Brasilia v spremstvu svoje žene Jovanke, zun. ministra Koče Popovića, ostalih sodelavcev in Oznovcev. Ti so bili v večini njegovih spremljevalcev. Bili so oboroženi, ker jim je bilo zaupano varstvo diktatorjevega življenja.

Demokratsko usmerjeno ter verno brazilsko ljudstvo je obisk jug. komunističnega nasilnika močno vznemljilo. Nezadovoljstvo ljudstva, demokratskih političnih osebnosti in cerkvenih dostojanstvenikov je dobilo izraze na razne načine. Listi so objavljali članke proti temu obisku in napadali zanj predsednika dr. Goularta. Kot smo že poročali v prejšnji številki, guvernerja dveh najpomembnejših brazilskih držav Guanabara in Sao Paulo — Lacerda in Adhemar de Barros — sta sploh odklonila sprejem Tita v svojih državah. Brazilski kardinali in škofje po vsej republiki so pozvali ljudstvo, „naj moli za kardinala Stepina in preganjane katoličane v Jugoslaviji“. Carlos Coelho, nadškof iz mest Recife in Olinda, na severu brazilske republike, je izjavil, „da Tito predstavlja v sodobnem svetu protikrščansko silo“, kardinal Jaime Camara, nadškof iz bivše brazilske prestolnice Rio de Janeiro, je pa v nedeljo, t. j. dan pred Titovim prihodom v Brazil, imel popoldne sv. mašo za preganjane vernike v Jugoslaviji kot protest proti preganjam kat. Cerkve in zatiravcu svobode v Jugoslaviji.

Tako vzdusje je na dan Titovega prihoda nudila tudi nova brazilska prestolnica Brasilia sredi pragozdov. V mestu ni bilo prav nobenega znaka, da bi pričakovali kakega drugega gosta. Po ulicah se ni zbiralo ljudstvo, hiše niso bile niti okrašene z zastavami. Pač pa so ljudje opazili izredno veliko policijskih stražnikov v uniformah in v civilu, ki so se razpostavili v razdaljah nekaj metrov od letališča pa vse do palače Alvorada, ki je bila določena za bivališče Titu in njegovemu spremstvu. Bilo jih je precej nad 2000.

Na letališču samem je policija za Titovo varnost izdala najstrožje varnostne odredbe. Nihče brez posebne policijske izkaznice ni smel priti tja. V zadnjem trenutku so pa celo odvzeli že izdana dovoljenja vsem radijskim in televizijskim poročevalcem. Pri sprejemu so bili navzoči samo predsednik dr. Goulart z ženo, člani njegove vlade ter predstavniki sodnih in vojaških oblasti ter predsednik parlamenta in osebje Titovega diplomatskega predstavništva v Brazilu.

V trenutku, ko je Titovo letalo pristalo na letališču, so začeli zvoniti vsi zvonovi v kat. cerkvah v prestolnici in po vsej prostrani brazilski republiki v „počastitev spomina milijonov od Tita mučenih in pobitih katoličanov v Jugoslaviji“.

Izredni so bili varnostni ukrepi tudi za vse sestanke, ki sta jih imela dr. Goulart in Tito v palači Planalto. V drugo nadstropje te palače ni imelo dostopa niti strežno osebje te hiše. Da Tito ni tak junak, kakor se prikazuje sam in kakršnega ga slika njegova propagandna služba, je dokazal s tem, da je odklonil odhod na otok Bananal, kjer je bil predviden lov in ribolov samo zaradi tega, ker v lovski koči ni bilo

socialisti, so na občnem zboru znova potrdili strankini zaupniki. Za novega predsednika stranke je bil namesto dosedanjega dr. Gorbacha, ki je obenem tudi predsednik avstrijske zvezne vlade, izvoljen z 251 glasovi proti 141 glasovom biv. finančni minister dr. Joseph Klaus in sicer kot predstavnik mladine. Ti so dosedanjemu predsedstvu stranke, zlasti njenemu predsedniku dr. Gorbachu, zamerjali preveliko popuščanje socialistom v zvezni vladi. Odločno so obsodili poskuse socialistov, za vsiljevanje svojih notranje in zunanje političnih konceptov Avstrijski ljudski stranki. Zato hoče novo predsedstvo stranke položaj stranke v zvezni vladi ojačiti. V stranki sami bo skušalo odstraniti že večletno notranjo krizo s tem, da jo bo

zadosti prostora za Oznovce, ki jih je pripeljal s seboj iz Jugoslavije.

Med Titovim bivanjem v prestolnici Brasilia je bil tudi predviden obisk poslanske zbornice, v kateri je tudi govoril. Toda rdeči maršal je tudi tu lahko spoznal, kako neljub in nezaželen gost je v tej največji južnoameriški demokratski državi. V poslanski zbornici so bile namreč že nekaj dni prej precej burne seje. Konservativni poslanci in senatorji so silovito napadali predsednika dr. Goularta, da je povabil komunističnega nasilnika iz Jugoslavije na obisk. Poslanec Abel Rafael je predlagal, naj bi ob Titovem obisku parlamentu v zbornici pregrnili križ s črno tenčico. Poslanec Braga Ramos pa je izjavil: „Če bi vlada imela samo malo krščanskega, katoliškega in demokratskega čuta, bi gotovo obsodila obisk krvavega komunističnega diktatorja.“

Ko je prišel Tito dne 21. septembra v brazilski parlament, so demokratski brazilski poslanci in senatorji izrazili svoje nezadovoljstvo nad njegovim prihodom v Brazil s tem, da se seje niso udeležili. Tako je bilo v zbornici med Titovim govorom navzočih manj kot ena petina poslancev in senatorjev. Kričeče praznine v dvorani je predsedstvo zbornice skušalo zmanjšati s tem, da so poslali v dvorano uradništvo parlamenta in častnike, da so odigrali vlogo poslancev.

Pred parlamentom je Tito zatrjeval, da „je pripravljen še bolj poglobiti sodelovanje Jugoslavije z državami, ki imajo drugačen socialni sistem kot je pa sedaj v Jugoslaviji za utrditev načel miroljubnega soobstanja, ki je vodilo jugoslovanske politike“. Govoril je tudi o razvoju sed. jugoslovanskega gospodarstva in naglašal, da je Jugoslavija bila v zadnjem desetletju med državami, ki so se gospodarsko zelo razvile. „Ta gospodarski razvoj je ustvaril močno osnovo za neodvisen položaj Jugoslavije in za njeno aktivno sodelovanje v svetovni skupnosti“. Da so dvig gospodarstva in industrije v Jugoslaviji omogočile milijardne ameriške dolarske pomoči, tega Tito seveda ni povedal.

Goulart in Tito sta po končanih razgovorih podpisala skupno izjavo, s katero se izrekata za popolno razorožitev, za odpravo kolonializma in rasne diskriminacije. Podpisala sta tudi dvostransko pogodbo o industrijskem sodelovanju. Brazilu je Tito zagotovil kredit 120 milijonov dolarjev.

Brazilskega gostitelja Goularta je Tito seveda povabil na obisk v Jugoslavijo, Brazil mu pa kljub temu, da iz prestolnice sploh nikamor drugam ni mogel iti, tako ugaja, da je Tito napovedal, „da se bo v bližnji bodočnosti vrnil na daljši obisk tej očarljivi deželi“.

Med bivanjem v Brasili je Goulart izročil diktatorju Titu najvišje brazilsko odlikovanje veliki križ reda Južni križ — Cruzeiro do Sul, kar so mu Brazilci zelo zamerili.

OGORČENJE ZARADI TITOVEGA OBISKA TUDI V ČILU

Med tem, ko se je Tito še mudil v brazilski prestolnici, je prihajalo do nezadovoljstva zaradi prihoda nosilca kom. diktature v Jugoslaviji in eksp. nenta moskovskega komunizma, do vidnih izrazov tudi v Čilu. Ugledni čilski dnevniki „El Diario ilustrado“ je dne 11. septembra objavil drugi članek „Quién es Tito“, ki ga je napisal José Barros.

prenovilo v sodobno, idejno poglobljeno in organizatorično udarno evropsko stranko, katere politika, bo uživala po njenih predstavnikih med avstrijskim prebivalstvom splošno zaupanje.

Katoliško usmerjeni koroški Slovenci, „ki se čutijo v avstrijskem merilu gledano z Avstrijsko ljudsko stranko idejno povezane z njenim katoliškim krilom“, so po dr. Inzku v zgoraj omenjenem uvodniku ob občnem zboru OeVP izrazili naslednjo željo po njeni notranji konsolidaciji in utrditvi ter idejni poglobitvi z naslednjimi besedami: „Da bi uspela stranki reforma zares v duhu krščanskih načel, je naša iskrena želja, saj smemo pričakovati prav po tej tudi v deželi več razumevanja za naše narodne zadeve.“

V njem podrobno navaja poslanico jugoslovanskih škofov iz leta 1952, ki je bila predložena Titu, in iz katere je razvidno načrtno nastopanje komunistične diktature proti kat. Cerkvi in njeni duhovščini. Iz te poslanice tudi navaja, da so do leta 1945 v Jugoslaviji komunisti pobili 243 kat. duhovnikov, 169 so jih pahnili v ječe, izginilo jih je pa 89. Prav tako navaja številčne podatke o kat. Cerkvi odvzetih kolegijih in drugih zavodih. Svoj drugi prikaz José Barros zaključuje z ugotovitvijo, da dejstvo, da je Tito pustil kat. škofom udeležbo na vatikanskem koncilu na stvari nič ne spreminja, ker je sistem ostal v veljavi, spremenila se je samo taktika.

Tretji članek ima prikaz revolucionarnega delovanja Tita in njegovih komunistov. Pove vse položaje, ki jih Tito zavzema v državi in partiji, pove, da je bil navzoč ob osmrtni svojega prednika Gorkiča v Moskvi, omenja njegovo delovanje med špansko revolucijo, kot komunističnega revolucionarja v domovini pred vojno in med kom. revolucijo in njegovo brezobzirno nastopanje proti vsem, ki so bili nevarni vzpostavitvi komunistične diktature v Jugoslaviji. Poudarja, da je ta svoj krvavi načrt Tito s svojimi komunisti izvrševal tako kot pravi znana komu-

Modernizacija rimske kurije

Prihodno nedeljo, 29. t. m. se bo začelo drugo zasedanje II. vatikanskega koncila. Priprave za nadaljevanje koncila so že končane, tako da bo to zasedanje, tako menijo, potekalo hitreje in bolj gladko, kakor prvi del koncila.

Novi papež Pavel VI. je prejšnji in ta teden presenetil svet, ki z zanimanjem spremlja priprave na nadaljevanje koncila, z dvema ukrepoma. Prvi ukrep je bil polagoma spremeniti rimsko kurijo v mednarodni urad katoliške Cerkve, da ne bo več, kakor je bila doslej, izključno v italijanskih rokah.

Tozadevni govor je imel Pavel VI. pred 1000 člani kurije, ki jih je poklical na konferenco o tej zadevi in jim izjavil: „Kurijo je treba napraviti mednarodno in odvreči vse, kar je zastarelo in odvisno. Potrebni so več reform. Prav gotovo bodo važne. Bodo v liniji s častljivimi in pametnimi tradicijami na

Kennedy: »...odmor v mrzli vojni«

Na zasedanje Glavne skupščine ZN v New Yorku je prejšnji petek prišel tudi ameriški predsednik Kennedy ter je v govoru ugotavljal, da je „svet prišel do odmora v mrzli vojni“, ko je bil podpisan protiatomski sporazum med ZDA, Anglijo in ZSSR. Predlagal je, naj bi sedaj ZDA in ZSSR skupno poslali prvega človeka na Luno, se pravi enega Amerikanca in enega Rusa.

Na drugi strani pa je Kennedy v govoru posredno napadel ZSSR vsled nje-

nistična bojna pesem iz revolucionarnih dni: „Razpnite vešala čez ves svet!“ itd.

Zaradi Titovega prihoda v čilsko prestolnico Santiago se je poglobila tudi sedanja čilška vladna kriza. V vladi so namreč člani konservativne stranke ostro obsodili predsednika Alessandrija, da je povabil na obisk države komunističnega nasilnika, ki ima na vesti toliko nedolžnih življenj. Kot protest proti temu obisku sta odstopila dne 21. t. m. minister za obrambo Julio Pereira Larrain in minister za rudarstvo Joaquín Prieto Concha.

V Čile je Tito prišel v ponedeljek 23. t. m. popoldne. Tudi tu so za njegovo varnost izdali izredne varnostne odredbe. Že poldrugo uro pred prihodom so letališče povsem izpraznili. Pri sprejemu so bili navzoči poleg predsednika Alessandrija samo ministri, ki so še ostali v njegovi vladi, nekaj vojske in skupina deklic iz šole 132, ki nosi ime Republika Jugoslavija.

Poročila o Titovem prihodu v Santiago sta prinesla na prvih straneh samo dva lista in to komunistični list „El Siglo“ ter levičarski „Clarín“, vsi ostali listi so pa na strani, kjer bi moralo biti poročilo o prihodu in sprejemu jugoslovanskega diktatorja objavili športna poročila.

eni in primerne potrebam sedanjega časa na drugi strani. Bodo prav gotovo funkcionalne in blagodejne, ker bodo odpravile, kar je zastarelega in odvisnega v formah in normah, po katerih se upravlja kurija ter jo oživele in ozdravile.

Rimska kurija je sestavljena iz 12 kongregacij, treh sodišč in 6 posebnih uradov že izza srednjega veka. V kurijo spada državno tajništvo. Zlasti v zadnjih letih so mnogi tuji škofje, posebno pa še na prvem zasedanju sedanjega koncila zahtevali, da se kurija spremeni v mednarodni urad.

Pavel VI. je poleg tega minuli tork objavil, da bodo na to zasedanje koncila imeli častnikarji večji vpogled in da bodo dobivali več informacij o poteku koncila. Vatikanski tiskovni urad bo častnikarjem sproti dajal zelo podrobna poročila o poteku koncila in o izjavah udeležencev.

nega zadržanja v Kongu, v Nemčiji, na Kubi, v ZN in kjer koli drugje. Ne izključuje pa možnosti sklepanja nadaljnjih sporazumov z ZSSR, tako da bi bil „protiatomski sporazum prvi majhen korak na dolgem plodonosnem potovanju narodov v bodočnost“.

Kennedy je zaključil svoj govor z besedami: „Imamo (Združeni narodi) moč, da to generacijo napravimo najboljšo generacijo človeštva v zgodovini — ali da jo napravimo zadnjo.“

Adenauer se poslavlja

Zahodnonemški kancler Konrad Adenauer je pred odstopom z vodilnega položaja v Zahodni Nemčiji potoval v Rim na avdienco k papežu Pavlu VI., od katerega je dobil odlikovanje Vrhovnega Kristusovega reda. Adenauer je tako postal prvi državnik, ki je dobil ta red od Sv. Stolice. Pavel VI. ga je imenoval za „vzor krščanskega državnika“. Zgodilo se je tudi prvič v zgodovini modernih papeških avdienc, da se je gost, tokrat Adenauer, rokoval s papežem.

Adenauer se je zadržal v Rimu tri dni ter je imel konferenco z državnim predsednikom Segnijem in vladnim pred-

sednikom Leonejem.

Iz Italije je odletel na obisk k De Gaulleu v Pariz. Oba državnika sta prešetala položaj v Evropi, v Amerikah ter onstran železne zavese ter prišla do sporazuma, da bosta Francija in Zah. Nemčija blokirali sleherni poskus ne-napadalnega pakta med Vzhodom in Zahodom, po katerem bi bile kakor koli, direktno ali indirektno, priznane sovjetom njihove ozemeljske osvojitve iz 2. svetovne vojne. Pri konferenci sta sodelovala francoski zunanji minister Couve de Murville in zahodnonemški zun. minister Gerhard Schroeder.

I Z T E D N A V T E D E N

Poveljnik II. armadnega zbora v Brazilu s sedežem v Sao Paulo general Peri Bevilacqua je izdal dnevno povelje častniškemu zboru, da mora biti pripravljeno za nastopanje proti levičarskim prevratnikom, kajti po njegovem mnenju so brazilska Glavna delavska konfederacija in ostali delavski sindikati „ki so pod komunističnim vplivom „sovražniki zakona, reda in demokratskih ustanov.“ Zaradi tega vojaškega povelja so levičarsko usmerjeni delavski sindikati poslali celo vrsto protestnih izjav predsedniku vlade dr. Goulartu, ki si sedaj beli glavo, kako bi

pomiril vojaške poveljnike z delavskimi sindikati.

V Brazilu je vojaška policija odkrila večje zaloge orožja in tri radijske oddajne postaje. Listi so objavili, da pripadajo desničarsko usmerjenemu gibanju Budna brazilska akcija.

V Dominikanski republiki so prejšnji teden protikomunistično usmerjene gospodarske, kulturne in socialne ustanove proglasile splošno stavko proti vladni sed. predsedniku Juana Boscha. Očitajo mu, da je filokomunist. Stavki so se pridružile tudi radijske postaje.

Ob razstavi slovenske knjige

(Iz govora dr. Debeljaka na taboru v Slomškovem domu 22. 9. 1963)

Smo v jubilejnim letu prihoda svega Cirila in Metoda med Slovane, ki veljata za ustanovitelja slovanskih književnosti sploh; in smo v Slomškovem domu, ki nosi ime slovenskega književnika in moža, ki je slovenski narod naučil brati in v zadnje gorsko vas po Mohorjevi družbi ponesel slovensko knjigo. V njegovem domu začnemo danes svoj tabor. Kaj pomeni izraz in pomen tabora za Slovence? Imeli smo tabore v času turških vpadov v našo domovino, postavljali smo utrube ob naše cerkve, da se obranimo sovražnika naše vere in naših življenj. In potem smo imeli tabore pred sto leti, ko je bilo treba braniti svoj narod pred navalom tujstva in mu pridobivati nove pravice, da se ohranimo kot narod in da napredujemo v svojem političnem in duhovnem razvoju. In imeli smo tabore tik pred odhodom iz domovine, ko so posamezne organizacije kazale na njih sadove svojega marljivega dela skozi vse leto, in to ne samo fizikalnega, športnega, temveč tudi kulturnega, s pevskimi, dramatičnimi in drugimi nastopi. Z vsemi temi oznakami ima umetnostna razstava nekaj skupnega. Kot pred Turki in njihovo miselnostjo tudi naša tukajšnja knjiga brani vero in dom pred materializmom okolja in tujimi azijskimi vplivi. Naša verska publicistika tu, kakor boste videli na razstavi, je močno zastopana. In duhovno življenje ter druge verske publikacije so najbolj razširjene publikacije med nami. Izdaje Zbornikov-Koledarjev Svobodne Slovenije — 15 jih stoji v imponentni vrsti — so prava zakladnica obrambe naših narodnih pravic in opozarjanje na dolžnosti, ki jih ima emigracija do stare domovine, pa do nove tudi. Opravlja tisto delo kot pred sto letjem naši narodni delavci, za naše emigracijske namene. Kdor jih ima vse v svoji knjižnici, ima veliko vrednost in pravi zgodovinski letopis naših emigracijskih romanj in borbe za narodno življenje. Izdaje Družabne pravde iščejo nova pota v socialno uredbo sveta, tudi našega v domovini, s pogledom na katero išče rešitve v smislu krščanskega socialnega reda. So pa tu na razstavi knjige — in celo v veliki večini — naše osrednje knjižne založbe Slovenske kulturne akcije (52 po številu), ki kažejo napor naših pisateljev za ohranitev in razvoj slovenske umetnosti. So pa tudi šolske izdaje naših šolnikov, ki imajo namen naučiti posebno naš mlajši rod branja in jih uvajati v zakladnico našega duha in naše zgodovine. Ne smemo namreč pozabiti neke resnice: Mi slovenski emigranti smo še vedno en del slovenske celote, ki živi v domovini, po obrobih pokrajinah preko mej in po vseh kontinentih. Eno smo, nedeljivo, in kar napravimo mi na tem koncu sveta, je napravljeno tudi v na račun celote slovenskega naroda. Uspehi tukajšnje emigracije gredo v dobrobit razvoja slovenskega naroda kot takega. Zato ne smemo skrbeti s knjigo samo za začetniške abecednike, ne samo za dobro branje, ne samo za narodov obstanek, temveč tudi za njega razvoj in ceno.

Zato smo dolžni ustvarjati tudi v vseh panogah umetnosti, pisati knjige in revije, ki preraščajo nivo in ceno domačih tam, pisati najvišje, kulturne vrednote, ki bodo postavljene kot vseslovenske vrednote v zgodovino. Zavedati se moramo, da pišemo mi v emigraciji tisto razdobje slovenske zgodovine, ki bo nekoč v naši kulturni zgodovini nosilo posebno poglavje: Zamejska emigrantska književnost. In razstava, ki je danes prirejena v tem domu, naj pokaže napor v tej smeri, dosežen v Argentini. Mislim, da je mogočen vtis, ki ga dela, nam lahko samo v ponos in samohvalo.

Pa ni samo književnost izraz kulturnega ustvarjanja med nami, temveč tudi likovna umetnost in druge umetnosti sploh. Tudi ta gre od najpreprostejših narodnih folklorov do najvišje in najbolj avantgardne umetnosti. Od bohovega kota in domačih ljudskih okrasov, od narodnih noš in pirhrov pa do sodobne aplikacije ljudskih motivov gre ta umetnost do vrhov naših sodobnih likovnih poizkusov, kakor kaže pogled v Bukovčovo delo, ki bo razstavil prihodnjo nedeljo. Poudaril pa bi sedaj le rad, da je današnja razstava tudi prva, kjer so razstavljeni Ex librisi naših umetnikov to je nove panoge povezave likovne umetnosti s knjigo, na katero smo bili Slovenci doslej premalo opozorjeni.

Pa je še nekaj. Idealizem slovenskih emigracijskih pisateljev, ki vse to ustvarja večinoma „za božji lon“. Tu

Proslava sv. Cirila in Metoda v Belgiji

Proslava 1100-letnice prihoda sv. Cirila in Metoda v slovenske kraje, ki jih letos prirejajo Slovenci v domovini in izven nje z izredno zavzetostjo in globokim doživljem, se je 15. septembra pridružilo tudi slovensko pevsko in kulturno društvo Slomek iz Eisdenu v Belgiji. Zelo delavno društvo je letos priredilo že tretji slovenski dan. Osnovna misel dneva je bila že omenjena 1100-letnica, ki je združila v eno družino ne samo rojake iz Eisdenu in okolice, temveč Britanijo, tudi številne Slovence iz Bruslja in Genka v Belgiji, iz Pas de Calais v Franciji, iz Nemčije in Nizozemske, goriške in tržaške Slovence pa je v imenu Katoliškega glasa zastopal g. Jože Jurak. Tako je bila dejansko na tretjem slovenskem dnevu v Eisdenu zastopana vsa zamejska in izseljena Slovenija zapadne Evrope.

Prireditve se je pričela ob krašnem popoldnevu v mogočni in prostorni župni cerkvi v Eisdenu ob 4 popoldne. Maševal je neumorni širitelj cirilmetodijske ideje g. Ignacij Kunstelj iz Londona. V cerkvenem govoru je poudaril misel, da sta sv. Ciril in Metod pri tem, ko sta uvedla slovanski jezik v cerkveno bogoslužje, bila prežeta z zavestjo, da so vsi narodi enakopravni. Prav v tem je njuna veličina in prav to je poslanstvo cirilmetodijske ideje v današnjem svetu: „Ljubi svoj narod, spoštuj ostale narode! Ne naslanjaj se le na pravico, temveč osladi jo z ljubeznijo!“

Prav topel okvir cerkveni svečanosti pa je dalo ubrano petje mešanega zbora iz Nizozemske, ki je predvajal eno zadnjih mašnih skladb našega glasbenika prof. Matije Tomca.

Drugi in tretji del prireditve pa sta se nato razvijala v prostorni dvorani rudarskega doma „Casino“, ki so jo rojaki popolnoma napolnili. Osrednja točka sporeda je bila priložnostna igra v dveh dejanjih: „Sv. Ciril in Metod med nami“, ki jo je napisal prof. Jože Peterlin iz Trsta, režiral pa g. Jurij Jakelj. Igralci so igro tako doživeli podali, da se jim je občinstvo v globoki tišini sledilo. Bilo je še več drugih lepih nastopov kot točke pevskih zborov iz Nizozemske in Belgije, plesne folklorne skupine iz Nizozemske, ljubek deklamatorski nastop naših najmlajših itd.

Za zaključek je krajevni izsel. duhovnik g. Vinko Zakelj še enkrat pokazal na vzvišeni lik sv. Cirila in Metoda, opozoril na ovire, ki sta jih morala premagati, na nasprotovanje, ki sta ga doživela in na vztrajnost, ki ju je odlikovala. Ob njunem vzgledu se moramo krepiti tudi mi Slovenci v izseljenstvu. Izvojevati moramo zmago tisti Kristusovi pravici in tisti božji ljubezni, kateri sta sv. brata posvetila vse svoje življenje.

S tem je bil drugi del prireditve zaključen. Tretji del je potekel v prijetni domačnosti.

Vsekakor moramo poštrevnovalnim slovenskim rojakom iz zapadne Evrope iz srca čestitati k tako lepo izvedenemu III. slovenskemu dnevu. Dokazali so, da zanje vera in narodnost nista prazni besedi, temveč moč, ki globoko preveva njihovo vsakdanje življenje. Naše občudovanje pa postane še večje, če pomislimo, da je teža prireditve ležala na rodu, ki se je rodil že izven domovine, pa čuti in misli bolj slovensko in katoliško kot marsikateri naš človek, ki mu je zibelka tekla na slovenski zemlji.

J. J.

[Zbrane rojake na proslavi sv. Cirila in Metoda v Belgiji je iz daljnje Amerike pozdravil pisatelj Karel Mauser z naslednjim pismom]

Zvedel sem, da praznujete slovenski dan in Vaš duhovnik, moj stari prijatelj, mi je pripovedoval, s koliko ljubeznijo se oklepate slovenske besede in

imam knjigo, ki vam jo zdaj kažem v roki in je izšla za današnji dan. Prvi del — 440 strani obsegajoč — največje slovenske emigrantske povesti v treh delih „Ljudje pod bičem“ pisatelja Karla Mauserja. Prav tega pisatelja postavljam za zgled našega idealizma: izdal je okrog 20 knjig, pa to, ki je izšla danes, in ki bodo izšle drugo leto (skupaj čez 1200 strani), je nam podaril zastoj, samo da bi mogel našemu ljudstvu dati dobro knjigo in mu pokazati v lepi obliki to, kar smo vsi mi živeli v domovini, in kar nas je pogotovo izven nje. Naše knjige so na videz drage — postavim Zbornik Svobodne Slovenije in Ljudje pod bičem — 400 do 500 pesov toda to je manj, kot povprečni zaslužek kvalificiranega delavca, kaj šele obrtnika med nami. Zakaj ne bi dal enodnevni zaslužek, da si kupi knjigo, ki pomeni za slovensko družino mesečni dnevi branja in zaklad našega duha,

slovenske pesmi. Gani! me je vaša zvestoba tišočni naši besedi in s tem pozdravim pismom želim vsaj v duhu na ta Vaš dan biti z Vami povezan in prav tako vsi Slovenci tukaj, ki se še oklepajo rodne besede in Boga, ki je ustvaril človeka in jezike. Vsi so lepi, vsi vodijo k omiki srca in duha, toda najbližji nam je pač ta, ki smo ga kot otroci govorili in ga s seboj ponesli na tuje.

Z globokim spoštovanjem pa od daleč pozdravljam vse tiste, ki ste bili rojeni na tuji zemlji pa vendar niste zavrgli daru domače besede, ki sta ga prejeli od očeta in matere. Večje ljubezni do svojih staršev niste mogli po-

kazati kakor s to zvestobo, zakaj z njo ste se povezali z vsemi rodovi, ki so živeli pred Vami, z rodovi slovenskih svobodnjakov, ki so orali in sejali slovensko zemljo, jo ljubili, jo Bogu priporočali in z božjim mirom vanjo legali, ko je prišla njih ura. Vsa ta ljubezen rodov zdaj leži v domači zemlji in z njo ste povezani in sklenjeni na tem današnjem Vašem slavlju.

Naj bi povezanost s starimi rodovi ostala med nami, naj bi ostala povezanost tudi med Vami samimi, da bi delo, ki ga vršite v dobro slovenskega imena, rodilo obilen blagoslov.

S stariim slovenskim pozdravom: Bog daj srečo! Vas vse iskreno pozdravlja Vaš vdani Mauser Karel.

Cleveland, 9. sept. 1963.

Slovenski tabor v Slomškovem domu

DOPOLDANSKO SLAVJE

[Za 8. septembra je odbor Slomškovega doma v Ramos Mejia napovedal za proslavo II. obletnice blagoslovitve doma slovenski tabor. Zaradi slabega vremena je moral biti preložen na nedeljo, 22. t. m. Kljub temu, da je bilo tega dne več prireditve, se ga je dopoldne in popoldne udeležilo lepo število rojakov.

Oder je bil za taborsko prireditev lepo okrašen. Dopoldne je bil na njem postavljen oder z lepim slovenskim lesenim znamenjem, na desni strani je visela slika Gospe Svete, nad njo pa napis „N'mav čez izaro“.

V bližini govorniškega odra je bil postavljen mlaj s slovensko zastavo na vrhu.

Tabor se je začel z dviganjem argentinske in slovenske zastave ob igranju odn. petju obeh himen. Nato je stopil na oder predsednik Slomškovega doma Janez Brula in pozdravil tajnika NO za Slovenijo Miloša Stareta z gospo Franjo, direktorja g. Antona Oreharja, predsednika društva Zedinjena Slovenija prof. Alojzija Horvata, podpredsednika Slov. kult. akcije dr. Debeljaka, zastopnike slovenskih domov, društev in organizacij ter slovenskega emigrantskega tiska. Zatem je prebral pozdravno pismo s tabora Narodnemu svetu koroskih Slovencev in pismo celovškemu škofu s prošnjo naj bi „dokazal nevednim in nevernim, da je kat. Cerkev prava in resnična mati vseh svojih otrok katerikoli narodnosti in priznal tudi našim bratom po krvi in jeziku v svoji škofiji pravico, da se uče krščanskih resnic in časte Boga v svojem jeziku“. Rojake je naprosil naj bi v teku dneva podpisali to pismo, da ga bo lahko Slomškov dom takoj odposlal v Celovec.

Pesem „Bog in Slovenija“ je zapel mešani ramoski zbor pod vodstvom G. Camernika. Sledil je govor dr. Tineta Debeljaka. Glavne misli iz njega objavljamo na uvodnem mestu. Za njim je ramoski zbor zapel pesem „Oj hišica očetova“.

Pred sv. mašo, ki jo je imel direktor Anton Orehar, so zadoneli s plošče po vrsti moravski zvonovi. G. direktor Orehar je imel med mašo tudi cerkveni govor, v katerem je navajal, da je tabor izraz volje naroda po življenju. Ker nečemo umreti se bomo za življenje borili. Toda v borbi za življenje mora veljati tudi morala, načela, ki se jih moramo držati. Rojake naproša, naj bi jih v tem boju vodile tri misli in sicer dobrotljivost, resnost in misel ne samo nase, ampak na skupnost.

Med mašo je pel ramoski meš. zbor.

Razstava slovenskega tiska v Argentini

Po sv. maši so si udeleženci tabora ogledali razstavo slovenskih knjig, ki so jih izdale slovenske založbe v Argentini. Pripravili so jo: slikarja Ivan Bukovec ter Tone Kržišnik, Franci Holosan in Robert Petriček. Bila je lepo pripravljena in je pričala, da je bilo

ko pa pisatelj, ki je knjige napisal po svojem nočnem delu v času, ki jih drugi izrabljajo za odih, zato ni dobil niti beliča in je žrtvoval mesece in mesec in celo leta! Naše spoštovanje do pisatelja in do kulturnega dela nas mora voditi do podpore takega dela, tudi če me povsem ne zadovolji; pa naj te zadovolji s tem, da je spet obogatena slovenska emigrantska zakladnica za novo vrednoto. Zato slovensko knjigo v sleherni družini in ne bo naj nam žal denarja, ki ga dajemo za kulturno afirmacijo našega narodnega življenja. Gospodarski krogi in kulturni ustvarjalci moramo biti tesno povezani v isti težnji: ohranjati slovenski narod v vseh njegovih izrazih življenja, v emigraciji pa še posebej.

Ta naša razstava knjig v Argentini naj bo odločilni jubilej svetih bratov pa Slomškovega spomina v njegovem domu še posebej.

vanjo položene veliko ljubezni do slovenske knjige in slovenskih starostnosti. Na posebni mizi v sredi razstavne dvorane so bili postavljeni vezani letniki Svobodne Slovenije, med njimi je stal sopek rdečih nagelnov. Ob stenah so bile razstavljene knjige posameznih založb. Na prvem mestu so bile izdaje Slovenskega planinskega društva Gore in Ex librisi, ki jih je izdalo SPD ter Ex librisi iz osebne Petričkove zbirke. Razstavljene so bile tudi Risbe iz Bariloč, ki jih je izdala akad. slikarka Bara Remčeva v dveh različnih izdajah, vse knjige Slov. kult. akcije, vsi Zborniki-Koledarji Svob. Slovenije ter ostale publikacije te založbe, zatem knjige založb Baraga, Družabna pravda, Katoliški misijoni, Misijonske zveze, Južnoameriške Baragove zveze in Slov. duš. pastirstva. V kotu je bil Bogkov kot z nad 200 let starim razpelom, ki je last družine Oman, pod njim je bila slovenska miza s prelepim prtom v narodnih motivih, z ribniškim pušljcem, majolico ter medenjakom na mizi. Vse last Petričkove družine. Na steni je bila tudi stara Družinska pratika, družinski rožni venec. Prav tako je bila razstavljena starinska slovenska skrinja z lepimi prihi, last Mravljakove družine ter 300 let stara ruta, last Debeljakove družine. Razstava slovenskega tiska in starostnosti je imela preko celega dne polno obiskovalcev.

Naj bi povezanost s starimi rodovi ostala med nami, naj bi ostala povezanost tudi med Vami samimi, da bi delo, ki ga vršite v dobro slovenskega imena, rodilo obilen blagoslov.

S stariim slovenskim pozdravom: Bog daj srečo! Vas vse iskreno pozdravlja Vaš vdani Mauser Karel.

Cleveland, 9. sept. 1963.

Slovenski tabor v Slomškovem domu

DOPOLDANSKO SLAVJE

[Za 8. septembra je odbor Slomškovega doma v Ramos Mejia napovedal za proslavo II. obletnice blagoslovitve doma slovenski tabor. Zaradi slabega vremena je moral biti preložen na nedeljo, 22. t. m. Kljub temu, da je bilo tega dne več prireditve, se ga je dopoldne in popoldne udeležilo lepo število rojakov.

Oder je bil za taborsko prireditev lepo okrašen. Dopoldne je bil na njem postavljen oder z lepim slovenskim lesenim znamenjem, na desni strani je visela slika Gospe Svete, nad njo pa napis „N'mav čez izaro“.

V bližini govorniškega odra je bil postavljen mlaj s slovensko zastavo na vrhu.

Tabor se je začel z dviganjem argentinske in slovenske zastave ob igranju odn. petju obeh himen. Nato je stopil na oder predsednik Slomškovega doma Janez Brula in pozdravil tajnika NO za Slovenijo Miloša Stareta z gospo Franjo, direktorja g. Antona Oreharja, predsednika društva Zedinjena Slovenija prof. Alojzija Horvata, podpredsednika Slov. kult. akcije dr. Debeljaka, zastopnike slovenskih domov, društev in organizacij ter slovenskega emigrantskega tiska. Zatem je prebral pozdravno pismo s tabora Narodnemu svetu koroskih Slovencev in pismo celovškemu škofu s prošnjo naj bi „dokazal nevednim in nevernim, da je kat. Cerkev prava in resnična mati vseh svojih otrok katerikoli narodnosti in priznal tudi našim bratom po krvi in jeziku v svoji škofiji pravico, da se uče krščanskih resnic in časte Boga v svojem jeziku“. Rojake je naprosil naj bi v teku dneva podpisali to pismo, da ga bo lahko Slomškov dom takoj odposlal v Celovec.

Pesem „Bog in Slovenija“ je zapel mešani ramoski zbor pod vodstvom G. Camernika. Sledil je govor dr. Tineta Debeljaka. Glavne misli iz njega objavljamo na uvodnem mestu. Za njim je ramoski zbor zapel pesem „Oj hišica očetova“.

Pred sv. mašo, ki jo je imel direktor Anton Orehar, so zadoneli s plošče po vrsti moravski zvonovi. G. direktor Orehar je imel med mašo tudi cerkveni govor, v katerem je navajal, da je tabor izraz volje naroda po življenju. Ker nečemo umreti se bomo za življenje borili. Toda v borbi za življenje mora veljati tudi morala, načela, ki se jih moramo držati. Rojake naproša, naj bi jih v tem boju vodile tri misli in sicer dobrotljivost, resnost in misel ne samo nase, ampak na skupnost.

Med mašo je pel ramoski meš. zbor.

Razstava slovenskega tiska v Argentini

Po sv. maši so si udeleženci tabora ogledali razstavo slovenskih knjig, ki so jih izdale slovenske založbe v Argentini. Pripravili so jo: slikarja Ivan Bukovec ter Tone Kržišnik, Franci Holosan in Robert Petriček. Bila je lepo pripravljena in je pričala, da je bilo

ko pa pisatelj, ki je knjige napisal po svojem nočnem delu v času, ki jih drugi izrabljajo za odih, zato ni dobil niti beliča in je žrtvoval mesece in mesec in celo leta! Naše spoštovanje do pisatelja in do kulturnega dela nas mora voditi do podpore takega dela, tudi če me povsem ne zadovolji; pa naj te zadovolji s tem, da je spet obogatena slovenska emigrantska zakladnica za novo vrednoto. Zato slovensko knjigo v sleherni družini in ne bo naj nam žal denarja, ki ga dajemo za kulturno afirmacijo našega narodnega življenja. Gospodarski krogi in kulturni ustvarjalci moramo biti tesno povezani v isti težnji: ohranjati slovenski narod v vseh njegovih izrazih življenja, v emigraciji pa še posebej.

Ta naša razstava knjig v Argentini naj bo odločilni jubilej svetih bratov pa Slomškovega spomina v njegovem domu še posebej.

padov na denarne zavode ali trgovine. Razen tega se je zelo razširila trgovina z opojnimi drogami in trgovina z belim blagom. Ta kriminal ni samo argentinski, je tu samo del svetovnega kriminala, ki razvija zločinsko dejavnost na področju ogromnega trikotja New York — Buenos Aires — Neapelj. V Buenos Airesu so bile na delu skupine, ki so vabile mladoletne dijakinje na sestanke v razkošne chalette, kjer so jih omamljali in nato z njimi uganjali orgije. Pri eni takih orgij so lani ubili dijakinjo Penjerek. Policiji se je nedavno posrečilo priti na sled pravemu morilcu, katerega so izdale preživele žrtve in ena od zvodnic mladoletnih deklet za razvratnike in trgovce z opojnimi drogami. Je to neki Pedro Vecchio, trgovec iz mesta Florencio Varela, ki je bil pri zadnjih volitvah izvoljen tudi za občinskega svetovaleca.

Odkritja policije zavzemajo tako velike obsege razvrat, korupcije in trgovanja z opojnimi drogami, da je notr. min. gen. Villegas izdal javen poziv policijskemu uslužbenstvu v vsej državi, naj v svoji težki in poštrevnovalni službi stori vse, da se bo zločinska dejavnost v državi zatrla. Za nove argent. oblasti je pa minister dejal, da bodo morale poostriti kazensko zakonodajo, da zločinci ne bodo mogli več izbegavati zakonskih predpisov ter nekažnovano nadaljevati svoj nečedni posel.

doma, ki s svojim prosvetnim delom izpolnjuje zaupano nalogo v naši skupnosti. Ob tej priložnosti hočemo iz ljubezni do materine besede, kateri naše kulturne ustanove s svojimi poštrevnovalnimi sodelavci v lepih knjižnih izdajah posvečajo veliko ljubezni in truda, s preprosto razstavo slovenske knjige opozoriti na veliko zakladnico duha in lepote. Zavedamo se, da bi bilo brez teh temeljnih kamnov naše prosvetno delo zapisano žalostnemu koncu.

Zbrali smo se pa tudi zato, da se na tem taboru posebej spomnimo naših bratov in sestra, ki na severni meji naše domovine bijejo boj proti temnim raznarodovalnim silam. Zato naj lepe melodije Roža, Podjune in Zile na našem taboru še bolj utrdijo v nas našo neuklonljivo narodno zavest in ljubezen do slovenske Koroske, kjer slovenska beseda in pesem nikdar ne smeta zamreti.

Ob vsaki obletnici, ki jo praznujemo v svojem zasebnem življenju, nas prevzame neka ožnost. Nehote moramo misliti na konec, kateremu se bližamo z vsako obletnico. Vse drugače pa je z ustanovami, ki so bile ustvarjene za službo skupnosti. Čim več let so delovale v korist naroda, tem bolj upravičeno je veselje. Čim bolj so izpolnile svoje poslanstvo, s tem večjim optimizmom gledajo v bodočnost.

Ko je pred dvema letoma ozelenel grič Slomškovega doma, marsikdo ni slutil, kako pomembno vlogo bo imel v življenju organizirane slovenske skupnosti. Prepričani smo, da je sam božji služabnik Anton Martin Slomek pomagal voditi vse plemenite zamisli in delo teh par let. Prepričani smo, da je predvsem njegova zasluga za izvedbo mnogih podvigov, katerih s svojim skromnimi močmi ne bi zmogli. Šibke so bile naše sile, a prešinjala nas je prepričanje, da smo na pravi poti. V tej močni veri smo pod okriljem Slomškovega nadaljevali pričeto delo in naše prizadevanje ni ostalo brez sadov. Dobro vemo, da smo delali tudi napake, marsikaj spregledali in opustili. Marsikaj je šlo mimo nas, a storili smo, kar je bilo mogoče. Kljub temu je drevo, ki je simbol zdrave rasti navzgor, rodilo dobre sadove. Saj drevo se spozna po sadovih, kajti slabo drevo ne more roditi dobrih sadov!

V preteklih letih je bilo v začasnih prostorih našega doma nad sto javnih, verskih, kulturnih, športnih in družabnih prireditve. Pod to dostikrat premajhno streho je bilo nešteto sej, igralskih in pevskih vaj. Porojenih je bilo lepo število iniciativ, ki niso koristile samo enemu odseku skupnosti, temveč vsem. Saj naše organizacije in domovi niso sami sebi namen. So sredstva za življenje slovenske skupnosti. Čim lepše in učinkoviteje se uveljavijo, tem večjo korist prinašajo celoti.

Delovanje Slomškovega doma je sad velike in dostikrat tihe poštrevnovalnosti naših članov in prijateljev, ki se dolžnostim niso nikdar izmikali. Za lepe uspehe pa moramo izraziti še posebno besedo zahvale mnogim našim kulturnim delavcem, ki so nas idejno vodili in usmerjali k virom duhovnih vrednot.

Ko pregledujemo delo zadnjega časa in si, če je v nas količaja čuta odgovornosti — sprašujemo vest o tem, kaj, kako in koliko smo storili za rast in (Nadaljevanje na 3. strani)

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Prenehanje obsednega stanja

Za obnovitev polnega demokratskega življenja v Argentini, ki naj se začne z nastopom novega predsednika in nove argentinske vlade je sedanji predsednik podpisal dekret-zakon o prenehanju obsednega stanja v državi. Proglášeno je zilo 6. septembra 1960 in je bilo v veljavi z manjšimi presledki nad 30 let.

Ureditev položaja med železničarji

V dneh, ko so v Argentini zadnje priprave za slavnosti, ki bodo 12. oktobra ob nastopu dr. Illie kot novega argentinskega ustavnega predsednika, so bile celodnevne stavke železničarjev. Prejšnji petek pa je bil med železniško upravo in železničarskima sindikatoma dosežen sporazum, po katerem so železničarskemu nameščenstvu zvišali plače za 21%. Povišanje velja od 1. junija naprej. Od 1. novembra bo vsak uslužbenec dobil še povišanje za 700 pesov. Povišanje prejemkov žel. uslužbenstvu predstavlja za državno blagajno obremenitev za 9 milijard in 400 milijonov pesov.

V boju s podzemljem

Buenos Aires je mesto, v katerem se je zločinska dejavnost v zadnjih letih zelo razširila. Saj ne mine skoro dan, da ne bi prišlo do oboroženih na-

Novice iz Slovenije

V Mariboru je bil od 26. julija do 4. avgusta 20. jubilarni mariborski teden. V okviru tedna je bil sejem široke potrošnje. V pivski dvorani so točili pivo laške, mariborske in ljubljanske pivovarne. Za sejem so povečali tudi gostinstvo zmožljivost za goste, ki jih je bilo okoli 200.000. Na modni reviji, ki je bila vsak teden dvakrat, so proizvajalci tkanin in konfekcije prikazovali svoje najnovejše izdelke.

V Mariboru so na dan obletnice začetka revolucije med okupacijo dne 22. 7. odkrili nasproti žel. postaji spomenik Borisu Kidriču, glavnemu organizatorju komunistične morije po Sloveniji. Ob odkritju spomenika je imel govor član CK ZKS in predsednik Zveze sindikatov Slovenije Franc Popit. Spomenik je delo akad. kiparja Stojana Batiča.

Na Uršlju gori postavljajo televizijski oddajnik, ki bo verjetno začel oddajati že letos. Na zadnjem posvetu o njegovi končni ureditvi so sklenili naročiti tudi načrte za žičnico sedežnico na vrh Uršlje gore. Ž žičnico bodo omogočili osebjem, zaposlenemu na oddajniku, dobro zvezo z dolino in hitro dostavo materiala. Od žičnice bo pa imel korist tudi tujski promet.

Člani baleta ljubljanske Opere so bili v drugi polovici julija na tu. V avstrijskem letoviškem kraju Guden. Sodelovali so na tamošnjem festivalu v znamenju „Labodjega jezera“. Nastopili so s tremi točkami in sicer: 1. „Ero iz govorice“, 2. „Ero iz govorice“, 3. „Ero iz govorice“. Z baletom iz 3. dejanja Asafijeve „česarajske fontane“ v koreografiji toda Jerasa in z drugim dejanjem „Labodjega jezera“ P. I. Čajkova. Koreografiji Mileta Jovanoviča. Nastopnost letošnjega nastopa baleta ljubljanske opere v Avstriji je v tem, da je Gmundensko jezero v resnici znano po svojih številnih labodih in da so tudi baletno predstavo izvedli v očarljivem okolju na jezeru med labodi.

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Slovenski otroci in Slomšek

Štirikrat na leto se slovenski otroci iz Velikega Buenos Airesa zberejo na skupnih prireditvah, ki imajo namen otroke poglobiti in povezati v verskem in narodnem čutenju.

ZBORNİK SVOB. SLOVENIJE ZA LETO 1964

je v tisku. Bo to obširna in vsebinsko pestra ter bogata knjiga. Doležljivi in priznani sodelavci Zbornika so se pridružili še novi pisatelji in avtorji. Saj sodelujejo pri njem izseljenci iz vseh kontinentov in iz najrazličnejših držav.

CENA V PREDNAROČILU JE 470 PESOV. Ta znesek je možno plačati v več obrokih. Prvi obrok morejo plačati naročniki že sedaj pri vsakoletnih zastopnikih Zbornika Svobodne Slovenije, v Slovenski hiši in v vseh Domovih. Zadnji obrok pa bo vsak naročnik plačal ob prevzemu Zbornika, t. j. v prvi polovici meseca decembra.

Občna zbor družtev slovenskih protikomunističnih borcev

V KANADI

Letošnji občni zbor Zveze Društev slov. protikom. borcev — ZDSPB je bil v soboto, 31. avgusta v dvorani župnije Brezmadežne s čudodelno svetinjo, t. j. pri drugi slovenski fari v Torontu, Udeležba na njem je bila tolikšna, kakor še na nobenem dosedanjem. Zastopana so bila društva slov. protikomunističnih borcev iz Toronta, Gilberta, Guelpha, Montreala, Hamiltona in St. Catherines v Kanadi; iz Clevelanda v ZDA ter Društvo slov. protikom. borcev iz Argentine in Evrope.

Občni zbor je začel predsednik Zveze France Grum. Pozdravil je zbrane zastopnike borčevskih društev, nato pa spregovoril tople besede v spomin žrtev komunističnega nasilja na Turjaku, Grčaricah, Kočevju, Mozlju in Jelendolu. Sledila so poročila tajnika, socialnega referenta, blagajnika ter tiskovnega referenta, ki je podal tudi poročilo upravnika Vestnika slov. protikom. borcev. Poročila zveznih odborov so sprožila dolgotrajno in živahno debato, zlasti o društvenem glasilu Vestniku in njegovem uredniku Pavlu Rantu. Predsednik Zveze France Grum je udeležencem občnega zbora podal ves historiat Vestnika, omenjal njegovega ustanovitelja svetnika Karla Škulja in dosed. urednike. Pohvalil je urednika Pavla Ranta. Pisanje Vestnika so za predsednikom Grumom pohvalili še tiskovni referent ter zastopnika Društev slov. protikom. borcev iz Toronta in Clevelanda.

V Slovenski Bistrici je velika potreba po novih šolskih poslopih kajti v občinskem merilu odpade na eno učilnico 61 učencev, in sicer v Slovenski Bistrici 84, na Šmartnem 64, v Makolah 57, v Poljčanah 53 in v Laporju 50 učencev. V Slovenski Bistrici imajo zaradi pomanjkanja šolskih prostorov pouk v treh izmenah.

V Črnomlju so belokranjski čebelarji na nedavnem zborovanju ugotovili, da je v letošnji zimi v Beli krajini pomrlo več kot 60% čebeljih družin, kar predstavlja škodo več kot 50 milijonov dinarjev.

Umrli so. V Ljubljani: Blaž Klopčič, žel. uradnik v p., Stane Sporn, inž. strojništva, Ana Koblar, žena dr. Fr. Koblarja, Ivan Rudolf pekar v p., Marija Maysar roj. Kozamernik, ing. Vladislav Fasan, v gozdarski inšpektor in biv. šef hudourniške službe v Sloveniji, Ana Pirc roj. Jeme, Jakob Mesojednik, Marjeta Podlogar, dijakinja, Fani Jerina roj. Čuk, Antonija Colnar, učiteljica v p., Rado Jesenko, v. gozdarski tehnik v p., Albin Jerančič, upok., Franjo Šetina, arhivar v p., Marija Černe roj. Finžgar in Ivan Kuder v Zg. Kašlju, Peter Močnik, pečarski mojster v Kranju Ivanka Štrukelj roj. Gostič v Radovljici, Štefan Kunstek, knjigovodja v p. v Trbovljah, Jože Gorkunda, upok. v Trbovljah, Marija Strojanshek roj. Vember v Trbovljah, Hedvika Pušnik roj. Pungershek v Celju, Ana Rebernik roj. Krovcar v Trebnjem, Marija Pangršič v Zalogu, Marija Gutnik roj. Mele v Sinji gorici, Pavla Kramar v Celju, Albina Koželj, vdova po akad. slikarju Maksu Koželju v Kamniku, Marija Vode v Dolu pri Ljubljani, Marija Opelt roj. Luxa v Kopru, Alojz Koncilja, rudniški upok. v Vidmu-Krškem, Anton Zajc v Zg. Zadobravci, Alojzija Štrukelj roj. Bremec v Toškem čelu, Nežka Pučelj roj. Zadnik v Novem mestu Ernest Molec, ključavničar v Trbovljah, Ivan Kunsterle v Novi gorici in Marija Celič roj. Mozelj v Gorenji vasi pri Ribnici.

Ena teh prireditev je vsakoletna Slomškova proslava ob obletnici njegove smrti, letos v nedeljo, 22. septembra. Ob 4 popoldne je bila v kapeli Slovenske hiše skupna sv. maša. Daroval jo je č. direktor A. Orehar in v nagovoru na otroke živo prikazal Slomškovo prizadevanje za slovensko izobrazbo, za čemer

naj bi stremel tudi vsak slovenki šolar. Lepo sodelovanje otrok pri sv. maši in sv. obhajilu se je pokazalo kot lep sad mesečnih šolskih maš po tčajih.

Drugi del je bila Slomškova proslava v dvorani. Vodila jo je z oda učiteljica gđ. Mija Markezeva, vdteljica šolskih tečajev v Moronu in Jan Miguelu. V lepih in pristrčnih besedah je najprej utemeljila pomen teh proslav, potem pa za oris Slomškovega dela in življenja, s spretnimi vprašanji tako pritegnila k sodelovanju otroke v dvorani, da je nastalo med njimi za odgovorjanje splošno navdušenje. Končno je povabila na oder vse tiste otroke, ki so znali kako Slomškovo delo. V urejenem programu so se tako vrstile deklamacije, prizorčki, nauki, zgodbe in pesmi, ki so jih ob lepi povezavi gđ. Mije izvajali otroci tečajev iz San Miguela, Morona, Buenos Airesa, San Martina, Hurlingham in San Justa. Proslava je nad vse pričakovanje — zaradi spremembe programa teden pred prireditvijo — lepo uspela.

Tretji del prireditve je bil Martin Krpan v besedi in sliki. Vodstvo Mladinskega odseka je za to točko naprosilo g. Pavla Fajdiga, da v skoptičnih slikah (po risbah Toneta Kralja) in ob zvočni spremljavi Levstikovega besedila pokaže otrokom to znamenito povest kot dragocenost iz zakladnice našega materinega jezika.

Tako so slov. šol. otroci proslavili spomin „očeta slovenske šole“.

Osebnе novice

POROKA. V soboto, 21. septembra t. l. sta se ob 19.30 poročila v cerkvi Marije Pomočnice kristjanov v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejji Janez Mikelj in gđ. Mihaela Hafner, Mladi par je združil v zakonsko zvezo g. Janko Mernik, za priči sta pa bila: nevesti njen oče Janko Hafner, ženinu pa njegova mati ga. Kristina Mikelj.

Mladoporočencema ob vstopu v novo življenje iskreno čestitamo, jima želimo vso srečo in veliko božjega blagoslova.

MORON-CASTELAR

V soboto, 14. septembra, sta priredila SDO in SFZ Moron „Kresni večer“ na Pristavi. Odborniki društva so postavili pod ombujem oder in s pomočjo otrok pripravili drva za kres.

Navzoči mladini, ki se je prireditve v zelo lepem številu udeležila v spremstvu staršev, je o kresnih običajih govoril dr. Julij Savelli, Nato je pa zapel ob spremljavi kitar kvartet Majhen-Vod-Mizerit-Kralj več slovenskih pesmi.

Mnogo dobre volje je povzročil tudi prizorček, ki ga je zato priliklo napisal Mirko Kunčič in ki so ga odigrale članice SDO pod vodstvom Marije Babnikove.

Na račun tiste mladine, ki se še navdušuje za twist in rok si je privoščil šaljivi prizor Tone Mizerit ob spremljavi kitar in baterije. Na sporedu je bilo nato še več šaljivih točk.

Ob prižiganem kresu se je razživil še bolj prijeten družabni večer. Vsi navzoči so bili postreženi s čajem in pecivom. Prireditve se je ob kresu zavlekla precej pozno v noč in na zgovoren način dokazala, da se naša mladina še zna po slovensko zabavati.

kakor stoji v sv. pisnu, Makabejski bratje darovali svoja življenja za „očetne postave“ in za „božje postavce“. Vsak od njih bi se lahko rešil, toda je raje sprejel smrt, kakor da bi kršil očetne in božje postavce. V naših najhujših časih mi, Slovenci, nismo imeli Mojzesa, našega narodnega voditelja, ki je nekaj let prej umrl, pač pa smo imeli Jarona, našega škofa Rožmana. Če družina pozabi na umrlega očeta, ni vredna nič. Če narod, če borci pozabijo na svoje padle soborce, niso prav tako nič vredni. Komunizem je neprestano v vojni in osvaja svet. Če hočemo, da sveta ne bo osvojen, moramo biti neprestano v borbi z njim. To je naša dolžnost, da vodimo borbo proti komunizmu tam, kjer jo on vodi, se pravi na vseh področjih, z vsemi sredstvi, ki jih komunizem uporablja v svoji borbi proti krščanstvu. Svobodni svet ima pravico uporabiti tudi atomsko bombo proti komunizmu, če bi jo ta uporabil proti njemu. Ker mi tega nimamo, se moramo boriti proti komunizmu na ideološkem področju: prežeti s krščansko idejo moramo žveti krščansko življenje. Komunizem živi svoje življenje, ki ga imenuje „socialistična stvarnost“, kar se pravi, žveti brez morale. Boriti se proti socialistični stvarnosti pomeni, ne samo propagirati krščansko idejo, pač pa svobodno živeti krščansko idejo, se pravi, žveti življenje naravnega zakona, ki je življenje deset božjih zapovedi.

Govor je zaključil s poveličanjem spomina padlih borcev, želeč miru in pokoja njihovim dušam, vsem živčini

SLOVENSKA VAS

Mladinski dan

Obe mladinski organizaciji v Slovenski vasi v Lanusu — odseka Slovenske dekliske organizacije in Slovenske fantovske zveze — sta letos že enajstič povabila domačine in vse rojake, ljubitelje mladine, na svojo vsakoletno prireditve. Lepo pomladansko jutro je lepo kazalo, pozneje se je pojavil neprijeten veter, ki je morda še katerega, ki je bil sprva namenjen v Slovensko vas, zadržal doma. Vendar je XI. mladinski dan v Lanusu lepo uspel, posebno glede priprave in izvedbe telovadnega nastopa.

Prireditve se je pričela ob 9.30 s sv. mašo za mladino v cerkvi Marije Kraljice sveta; daroval jo je g. Lado Lenček, ki je imel tudi primeren cerkven nagovor.

Po maši sta se na lanuškem nogometnem igrišču pomerili enajstorič SFZ Lanús in SFZ Morón. Zmagali so domačini s 3:1. Rezultat sam je pri tem postranskega pomena. Važnejše je športno obnašanje vseh nastopajočih. Nogomet je ostra igra; ni vsak oster štart napaka, to pa ne pomeni, da je treba pri igri še pretiravati. Čas bi bil, da bi vsi doumeli, da mora naše športno udeleževanje biti vredno pravega športnika, skratka, da se moramo obnašati vedno in povsod kot športniki.

Po nogometni tekmi so gostje in mladina sedli za mize, kjer jih je čakalo kosilo, ki so ga pripravile lanuške kuharice. Seveda so nekateri gostje prišli v Lanús šele k popoldanskemu delu mladinskega dne. V pogovorih s znanci so pričakovali telovadni nastop, ki sta ga pripravila gđ. Marica Urbanija in g. Jože Campa. Že samo število nastopajočih — 126 — je dalo slutiti, da so se lanuški fantje in dekleta dobro pripravili na nastop. In res gledalci niso bili razočarani. Mogočni skupinski mišohod vseh nastopajočih naraščajnikov, mladev, članov, naraščajnic, mladenk in članice je ogrel gledalce, ki so navdušeno pozdravili nastopajoče. Po zdravju pa je seveda ogrel tudi nastopajoče, kajti veter je neusmiljeno vleklo do kosti.

Prvi so nastopili naraščajniki s prostjo vajo z zastavicami, sledila je rajalna vaja naraščajnic. Postavili so se posebno mladci s strumno izvajano vajo in mladenke z ljubko vajo z žogami. Vaja članov je bila dobro izvajana, nekaj manjšega bi se seveda dalo še izboljšati. Članice so nato zaključile enourni telovadni nastop z odlično izvajano rajalno vajo. Gledalci so nagradili nastopajoče v posameznih točkah s ploskanjem, ki so ga ti prav gotovo zaslužili.

Prav gotovo je bil ta telovadni nastop odlično pripravljen, za kar je gotovo v veliki meri zasluga obeh vaditeljev pa tudi vse lanuške mladine, ki je morala žrtvovati precej prostega časa za vse priprave. Samo želeči je, da bi vsi še naprej vztrajali pri začrtanem delu.

Po nastopu so se seveda, kakor je bilo in bo običajno, domačini in gostje pokrepčali z jedili in pijačo; poskušali srečo v srečolovu, ki je imel prav bogate dobitke in kramljali o sedanjih in

protikomunističnim borcev pa s pozivom, da se naj bore proti komunizmu tako, da bodo vsi živelj kršč. življenje.

Govoru so sledila obširna poročila društvenih odborov o delu organizacije v zadnjem letu. Iz poročil je razvidno, da je organizacija v pretekli poslovnici dobi živahno delovala in da je štela do občnega zbora 219 rednih in 4 izredne članice. Debat o poročilih o delu društva, o Vestniku ter ostalih vprašanjih je trajala več ur. Med debato, ki je bila živahna, so razčistili tudi vprašanje sprejema treh članov v društvo. Stari odbor je namreč na zadnji seji odložil sprejem Mihe Benedičiča, Viktorja Berlota in Antona Skubice. Občni zbor je ta sklep razveljavil in navedene tri sprejel za člane društva.

Ker je bila debata dolgotrajna, je več članov že odšlo predno je prišlo do volitev. Kljub temu je bila tudi še pri volitvah udeležba dobra. Predlagana je bila samo ena lista s starešino Stanom Bitencem na čelu. Izvoljeni so bili:

Starešina Stane Bitenc, strokovni načelnik Miha Benedičič, pomočnik Franc Prelog, članski načelnik Viktor Berlot, pomočnik Bogo Pregelj, zgodovinski in tiskovni referent Jože Škulj, tajnik Anton Skubice; krajevni odborniki: Jože Rome, Lanús; Slavko Urbančič, San Justo; France Šturm, Ramos Mejia; Peter Klobovs, San Martin. Kurat je č. g. Jože Guštin, nadzorni odbor pa sestavljajo: France Kristof, Janez Kralj in Maks Loh.

Za listo je glasovalo 54 članov, proti 14, 6 glasovnic pa je bilo praznih.

Vsak teden ena

O TEŽAVA IN TEZKOČA

O težava in težkoča, tožen ti, ciganski svet, meni je že kečka vroča, kaj sem školnik telko let.

Moram jaz pri orglah biti, naj bo zima kakšna če, kmet pa v čohi ves zaviti ježno gleda ta name.

Jaz že moram tak orglati, kaj vse nohte črne mam, kmet v kožuhi barusati mene gleda, kaj m je sram.

Kmet ima pač vsega dosti, kruha, sira no pogac, v zimi se po kolinah gosti, si podliva svoj mostač.

Kole si k božici bika, k vuzmi godno tele ma, mene pa v trebuhu cvika že od glada kakor psa.

Večkrat moram tudi peti, če bi glih vse mrtvo bo, kaj si hočem jaz začeti, sem že stvarjeni za to.

Zdaj pa ne zamerte meni, školnik je vesela stvar, ko pa zazvonijo zvoni, molte zame vi vsikdar.

Tam se bomo zopet vidli kjer ločitev več ne bo, Boga skupaj vsi čistili, gor v nebeško kraljestvo.

CARAPACHAY

Dne 21. septembra 1963 se je ustanovil fantovski odsek v Carapachayu. Zvezo je zastopal Jesenovč Marjan. Izvoljeni so bili: predsednik Ivan Tome, tajnik Pavel Spreitzer, blagajnik Janez Škulj, kulturni referent Rado Kovačič in športni referent in gospodar Jože Šenk.

TABOR V SLOMSKOVEM DOMU

(Nadaljevanje z 2. strani)

zdravje naše postojanke, — moramo misliti predvsem na to, kar je pred nami. Zastavljeni cilji ne bodo nikdar uresničeni, če bomo ostali na polovici poti, če se iz preteklosti ne bomo učili, če bomo klonili pred ovirami in bo naša borba nepravilna. Naš dom se je kot vsi domovi ustvaril spontano iz ljudstva, sredi ljudstva in za ljudstvo. Nič ne bi brez njih izpolnil naloge, ki jo imajo med nami. Od zdrave rasti vseh teh postojank slovenstva je precej odvisno tudi zdravje naše izseljenske družine. Predpogoj močne skupnosti je krepko delovanje vseh enot. Hiranje ene same veje lahko nevarno ogroža življenje cellega drevesa. Kdor bi iz katerega koli razloga, iz katerega koli mesta, na kakršen koli način skušal ovirati, zmanjšati pomen dela teh Domov, kdor bi jim odvzel delovne sile, kdor bi med nje poizkušal postavljati pregrade, poglobljati majhna trenja in različna mnenja, kdor bi jim kratil pravico do polnega udejstvovanja, — ta bi bil največji rušilec slovenske skupnosti. Na različne načine je mogoče škodovati, ovirati in podirati. Naše geslo pa je graditi! Graditi z razumevanjem, medsebojnim spoštovanjem in dogovori. Vsi imamo iste cilje, zato moramo drug drugega podpirati. Kdor bi malenkostne razlike in majhna nesoglasja vzel preveč tragično, ta ne pozna življenja. Nič ne opravičen opuščati sodelovanja radi teh malih razlik. Popolnega soglasja nikdar ne bo mogoče doseči. Vedno bodo različna mnenja, drugačne metode, drugi ljudje. Imejmo pred očmi le lepe ideale in v luči teh ciljev smotno delajmo v plemeniti ljubezni, ki ne pozna ljubo-sumnosti, ne zavisti, ki si ne lasti vsega zase, temveč jo veseli uspeh bližnjega.

Naš tabor nam bo izraz naše trdne volje, da strnemo sile in si med seboj pomagamo. Naš tabor naj bo dokaz, ki govori proti vsakemu pesimizmu in malodušju. Vidimo, kaj je bilo mogoče in tudi vemo, kaj nam je storiš. Dokler bosta med nami živelja širokosrčna dejavnost in zdrav optimizem, toliko časa bodo naši tabori pod dehtečo lipo tabori vesele slovenske pesmi in govorce. Toliko časa bomo z upanjem gledali v bodočnost!

Po govoru predsednika Slomškovega doma je nastopilo okoli 50 otrok iz Slomškovega slovenskega šolskega tečaja v R. Mejji pod vodstvom svoje učiteljice gđ. Anice Šemrov z dramskim prizorom Pozdrav domovini. Zadnjo točko so pa imeli fantje na vasi — zbor, ki so ga sestavljali Franc Miklavc, Jernej Vinko in Franci Tomazin ter Matjaž Maček. Zapeli so pesmi Kam pa v vas pojdem, Jaz pa vem in Ob večerni uri. Vse točke so udeleženci tabora spremljali s ploskanjem in odobravanjem.

Zabavni del prireditve se je začel z menjalnim plesom Metla.

SLOVENCI POSVETU

ZDA

V Ashlandu, Wisc. je 12. sept. t. l. umrl v 76. letu starosti rojak Franc Nose, doma iz Struge na Dolenjskem. V Združene države Amerike je prišel leta 1909 ter je bil kot vodni instalater zaposlen v raznih mestih. V Severni Ameriki zapušta vdovo, 2 sinova in tri hčere, v Argentini pa brata Antona Noseta. Naj počiva v miru v ameriški zemlji, vsem njegovim preostalim pa naše iskreno sožalje.

AVSTRALIJA

V Melbournu so rojaki 16. septembra praznovali pomembno obletnico. Namreč triletno, odkar je „Padua Hall“ prenehala biti poboljševalnica in jo je melbournska nadškofija izročila slovenskemu dušnemu pastirju g. p. Baziliju, da jo je preuredil za slovenski dom, kateremu je dal ime Baragov dom. V njem imajo Slovenci v Melbournu tudi kapelo s podobo Marije Pomagaj. Se pravi nekake avstralske Brezje. Na dvorišču doma bodo pripravili tudi lursko votlino, ki jo bodo za božič lahko uporabljali za jaslice in polnočno mašo na prostem, za Veliko noč pa za božji grob.

Beseda zahvale

V nedeljo, 15. septembra smo se poklonili junakom in molili za večni pokoj njihovih duš.

Odbor, ki je vodil priprave organizacije in izvedbo zamišljenega programa, je po končanem delu mirne duše napravil zaključek, da je bil njegov trud krojan z dostojnim uspehom. Pri tem ne misli zgolj na izvedbo spominske proslave kot take, temveč, da mu je na splošno uspelo razgibati izseljeno Slovenijo v razmišljanje o veličini in pomenu žrtve junakov Turjaka in Grčaric za narod kot celoto.

V pogledu izvedbe zaključnega programa se odbor dobro zaveda, da mu je ta uspeha zaradi vsestranske podpore in pomoči, ki so mu jo nudile naše organizacije, domovi in posamezniki. Zato smatra za svojo dolžnost, da se vsem, ki so sodelovali vidno ali nevidno, v večji ali manjši meri, vsem, ki so v pripravi nudili kakršnokoli pomoč, najtopleje zahvali. Brez te iskrene pomoči in požrtvovalnega sodelovanja ne bi mogli izvesti tega in tako, kot se je izvedlo.

Namerno pismenih zahval, kjer bi nehoti mogla nastati kaka neljuba pomota, se poslužuje odbor tednika Svobodna Slovenija, da izreče vsem skupaj in vsakemu posebej: Priznana hvala!

Vse žrtve, ki ste jih doprinesli, pa poklonimo njim, ki so žrtvovali svoja življenja zato, da bi mi živeli v svobodi.

Pripravljalni odbor za izvedbo žalne spominske proslave

Počitniška kolonija v kordobskih hribih. Preč. g. dr. Rudolf Hanželič je pripravljen tudi letos sprejeti naše otroke od 8. do 12. leta starosti za 15 dni. Odhod kolonije bo predvidoma 26. dec. zvečer z vlakom. Dnevna vzdrževalnina bi bila od 150 do 160 pesov. Ker je število omejeno, zato prijavite svoje otroke čimprej v Dušnopastirski pisarni. — Mladinski odsek Zedinjene Slovenije.

Slovensko odbojgarsko moštvo „Slovenija“ v Melbournu je sodelovalo pri tekmovalju Viktorijske odbojgarske lige. Zadnje tekmo so slovenski odbojkaši igrali 2. septembra z Estonci in sicer za prvenstvo v skupini B, katero so si priborili; sicer s težavo, toda zmagali so le.

II. mlad. športni dnevi

Prejšnjo soboto, 21. t. m. so se odigrale naslednje tekme v šahu in namiznem tenisu:

V Našem domu v San Justu sta se srečala domači odsek in odsek iz Morona. Zmagalo je domače moštvo z rezultatom 4:0 tako v šahu kot v namiznem tenisu. V Slomškovem domu pa je gostoval odsek iz San Martina. Rezultati: Šah A: 2 1/2:1 1/2 in B: 4:0 za San Martin. Namizni tenis A: 3:1 za San Martin in B: 1:3 za Ramos Mejia.

V prejšnje poročilo se je vrnila pomota: pravilni rezultat v šahu med San Justom in Ramos Mejia je 2 1/2:1 1/2 za Ramos Mejia. Na mladinskem dnevu v Lanusu pa sta se pomerila v prijateljski tekmi Lanús in Morón in ne San Justo kot je bilo javljeno. Omenjena tekma, ki je bila izven uradnega tekmovanja, se je končala z rezultatom 3:1 za Lanús.

V prihodnjem tednu bo samo ena tekma: v soboto, 28. sept. ob 19 se srečata na Pristavi odsek Morón in Ramos Mejia.

OBVESTILA

Slov. kat. akad. starejšinstvo sporoča svojim članom, da bo prihodnji sestanek 28. t. m. ob 19 v Slovenski hiši.

Deseti večer SKAkcije bo izpolnila RAZSTAVA SLIK SLIKARJA IVANA BUKOVCA, katere otvoritev bo v soboto, 28. septembra ob 20 v Slovenskem domu v San Martinu, Córdoba 129. Odrta bo tudi čez nedeljo. Ker je to prva samostojna razstava tukajšnjega mladega umetnika, še posebej vabimo vse prijatelje likovne umetnosti.

Slovenski srednješolski tečaj bo v soboto, 28. septembra (ob 15.30 v Slovenski hiši).

SDO San Justo vabi vse svoje članice na sestanek, ki bo v nedeljo 29. septembra po sv. maši v prostorih Našega doma.

Društvo protikomunističnih borcev v Slovenski vasi bo priredilo v nedeljo, 29. septembra, takoj po slovenski maši, t. j. približno ob 10.30 v društveni dvorani predavanje. Govoril bo Viktor Berlot o borbi proti komunizmu. Vsi lepo vabljeni.

Pristava-Morón. Obveščamo vse zainteresente, da je bila prodaja delnic zaključena 25. t. m. — Upravni odbor.

Igralci društva Slovenska vas bodo v soboto, 5. oktobra ob 20 in v nedeljo ob 16 igrali v Slovenskem domu ljudsko burko v treh dejanjih ŽENIN IZ AMERIKE. Začetek bo točen, vstopnina pa nizka.

XI. kulturni večer SKA bo v soboto, 5. oktobra ob 19 pri Bullrichu, Sarandí 41, Capital. Predaval bo g. dr. Milan Komar o „Racionalističnem liku človeka“ (Homo duplex).

Slomškov večer. V soboto, 5. oktobra bo v Slomškovem domu prosvetni večer posvečen Slomšku. Predvajane bodo skriptične slike iz mogočne lanske

letne proslave 100-letnice Slomškove smrti in s Koroške (poslal g. župnik Vinko Zaletel), ob besedi pisatelja dr. Jožeta Krivca. Večer bo ob 20. Vabljeni!

Zvezni sestanek SFZ bo v nedeljo, 6. oktobra, po mladinski sveti maši v Slovenski hiši. Fantje vseh odsekov lepo!

Rečni skupni sestanek SDO bo v nedeljo, 6. oktobra po mladinski maši. Po referatu bo vsak krožek podal pregled svojega delovanja v tem letu. Odbor SDO.

SDO in Fantovski odsek v San Justu vabita na izlet v nedeljo, 6. oktobra. Lepo prosimo osebo, ki ima žensko koroško narečno nošo, da javi svoj naslov predništvu lista. Odbor SDO.

(Predavanje ing. Albina Mozetiča „O Daljnem vzhodu“ bo v Slovenskem domu v San Martinu v nedeljo, 6. oktobra po sv. maši.

V nedeljo, 13. oktobra, sedma obletnica blagoslovitve Našega doma v San Justu združena s proslavo slovenskega narodnega praznika.

Upravni odbor Slomškovega doma se iskreno zahvaljuje vsem, ki so na kakršenkoli način sodelovali pri taboru ob prički obletnice blagoslovitve doma.

Skupna proslava Misijonske nedelje in praznika Kristusa Kralja bo v nedeljo, 27. oktobra popoldne v Slovenski dvorani. Na programu bo praznična sv. maša in igra: „Kakor v nebesih, tako na zemlji“, v režiji g. Maksa Borštnika.

Nagradno žrebanje: na nedeljskem taboru v Slomškovem domu so bile izžrebane naslednje številke: 0948, 1411 in 1805. Dobitki se lahko dvignejo vsako soboto popoldne tekom enega meseca v Slomškovem domu.

Opozarjamo vse rojake, da so po vseh odsekih že v polnem teku priprave za mladinsko prireditev MLADINA OHRANJA IZROČILA, ki bo v Slovenski dvorani v soboto, 19. oktobra zvečer. Slovenska mladina naproša vse ustanove, naj ji puste soboto 19. oktobra prosto, da se bodo lahko vsi udeležili njene prireditve: MLADINA OHRANJA IZROČILA.

Družabna pravda sporoča: na razpolago je delo za enega mizarja in enega metalurškega delavca. Delo pa iščejo dva rojaka službo vrtnarja, nočnega paznika, vrtnarja ali čistilca; dva službo mizarja, eden pa službo pleskarja. Vse informacije telefonično pri odborniku DP Janezu Šestu (T. E. 21-3292).

Zveza slovenskih skavtov ima dvodnevno veliko skavtsko prireditev z razvitjem in blagoslovitvijo prapora dne 14. in 15. decembra.

MLADINA OHRANJA IZROČILA

SANJUŠKA MLADINA prireja

POMLADANSKI DRUŽABNI VEČER

dne 28. septembra

- Žrebanje foto-aparata
- Šaljive točke
- Sodeluje orkester „Moulin Rouge“

SLOVENSKI DOV V LANUSU

Sobota, 5. oktobra ob 20

in

Nedelja, 6. oktobra ob 16

ŽENIN IZ AMERIKE

Ljudska burka v treh dejanjih

Vstopnina nizka!

Vabi odbor društva „Slovenska vas“

ADVOKAT

DR. JOŽE LOZAR

Tucumán 1438

T. E. 46-5458 in 40-5353

planta baja ofic. 2

ZEDINJENA SLOVENIJA

vabi vse rojake na proslavo

1100-letnice prihoda ... Cirila in Metoda

v našo domovino, ki se bo vršila v Slovenski dvorani 29. sept. ob 16

- Sveta maša, ki jo daruje škofski vikar Anton Orehar in govor;
- Slavnostni govor g. Francetoviča.
- Nastop združenih pevskih zborskih skupin, ki bodo peli tudi pri sv. maši.

Dirigent dr. Julij Savelli.

SLOVENSKI DOM V SAN MARTINU

vabi vse Slovence in Slovenke na drugo sanmartinsko

TOMBOLO

ki bo v nedeljo, 6. oktobra popoldne ob pol štirih (15.30) v prostorih Slovenskega doma v San Martinu, Córdoba 129 (tri kvadre od sanmartinske farne cerkve).

Tombole bodo: moderen televizijski aparat, radijski kombinado, plinska peč z garrafo, radio, moško kolo, žensko kolo, celotni pribor in posoda za jedilnico, miza s stoli, blago za moško obleko, hranilna knjižnica, brezplačno fotografiranje, pletenke vina, itd. Poleg tega pa še mnogo činkvinov.

Tablica stane 50 pesov — za te čase skoraj zastoj! Zadene vsaka druga tablica, samo prave je treba izbrati.

Po tomboli bo tudi zabava; igral bo

MOULIN ROUGE

Postrežba dobra, pijača zdrava!

IVAN PREGELJ:

Otroci sonca

„Živi!“

„Imate smotko pri roki?“ je vprašal zdravnik vsakdanje. „Svoje sem nekam založil.“

Poznik mu je postregel. Nekaj trenutkov pozneje se je ves srečen sklonil nad oslabelo ženo. Zazdela se mu je kakor cvet, ki ga še nikoli ni videl dotle in mu ni vedel imena.

Teden dni pozneje so Pozniku krstili. Šest tednov po krstu je povabil znanke in znanke na krstno slavo. Dan prej se je Helena prvič dvignila močna in zdrava iz postelje. Sijala je v svoji sladki materinski lepoti. Najlepša je bila možu, ki je poznal obrastke ran, ki jih je bila v ljubezni vzela nase...

Sončen jesenski popoldan je bil. Pred Koširjevim uljakom nad Miriščem so sedeli Slavica, Helena in Poznik. Heleni je počival dvehletni sinček v naročju. Slavica je nekako trudno zamišljena stresala z otroško ropotuljico, po kateri je dete segalo. Čudno mirno je bilo v ozračju. Čudno mirna in lepa je bila tudi družinska slika pred uljakom. Davno je bilo zabrisalo zdravje bolesti in skrbi na lice. Samo v očeh je ostalo bridko. Daleč je ležalo težko, ki je bilo šlo, kakor poskušnja mimo njih. In kakor človek, ki se je zamislil, je začela Slavica peti polglasno:

...kommst nimmermehr aus diesem Wald!

Vzbujeno se je oglašil Poznik in vprašal kakor sam zase:

„Kod hodi neki tisti človek zdaj?“

„Kdo pa?“ je vprašala Helena.

Slavica se je sunkoma dvignila in

rekla, kakor da se hoče osvoboditi nečesa morečega, neprijetnega:

„Po Nemčiji. Študira socializem.“

Nato je zopet sedla in so molčali nekaj časa.

„Treba bo iti domov. Bojim se za otroka,“ je spregovorila Helena.

„Saj je še visoko sonce, ne razvajaj ga tako,“ je menil soprog. Pa je videl človeka, ki je prihajal z dvema deklama po stezi navzgor proti grobišču.

„Glejte, Sivec gre zopet na Veronikin grob,“ je dejal mehko.

Slavica se je ozrla in vstala:

„Ubogi človek. Smili se mi.“

Obrnila se je k Heleni in otroku:

„Zbogom malček, grem tolažit učitelja. Če počakata,“ se je obrnila nato k Pozniku, „vrnemo se potem skupaj.“

„Pozno bo,“ je rekla Helena.

Slavica je stekla preko trate k Sivicu. Poznik je gledal za njo in rekel ženi:

„Ali si jo slišala? Da Rosandić socializem študira, je rekla, Torej se misli nanj, še mu sledi, ko bega po svetu.“

„Uboga Slavica,“ je menila Helena.

„Saj ga ne bo dočakala.“

„Morda pa vendar dozorita drug drugemu,“ je menil Poznik.

„Nista jaza pa ti,“ je zmajala Helena z glavo...

Sivec je zagledal Slavico in se je nehote vpravil. Hčerki ste se mu iztrgali iz rok in stekli „botri“ naproti. Slavica ju je vedla otroško ljubeznivo kramljaje z njima k očetu, ki jo je pozdravil. Pogledala ga je in videla, kako se je postaral. Veliko usmiljenje je začutila do njega. Spomnila se je mimo grede svojih krutih šal z njim, robate izmišljotine o prtu Veronikinem, pisma

72

Veroniki, da ji je nezvest, šale z njegovim trebuhom, ki naj si ga za sherbarizirati. Zdaj je stal pred njo tako slab in žalosten, vdovec s tremi hčerkami, mož, ki nikoli nihče ne bi bil sodil, da more doživeti kaj tragičnega in mu je vendar škrlatica v šestih tednih vzela dve mlajši in še ženo.

„Gospod Benjamin,“ je vprašala mehko, „grete k Veroniki?“

„Vedem ji hčerki, da ji bomo lahko noč voščili,“ je rekel lepo, a iz srca. Vzel je eno hčerko za roko, drugo je vzela Slavica. Šli so navzgor skozi pokosen laz, iz katerega je že tu in tam pogledal jesenski podlessek.

„Jesen gre v deželo,“ je vzdihnil učitelj.

Slavica je prikimala. Nato je vprašala:

„Kako živite? Ali svakinja kaj zna gospodinjiti?“

„Hvala,“ je odvrnil, „že gre. Pomagam si, kakor moremo.“

„Težko je z malimi, kaj ne?“ je vprašala.

„Ni težko,“ je vzkliknil. „Samo strah me je vedno zanje, odkar sem videl dvoje umirati.“

„Kaj bi se bali,“ je rekla. „Bogu je treba prepušiti vse.“ Nato se je skušala šaliti.

„Le verujte mi. To bo v zlahti. Za Tonečevimi tremi bodo tri Sivčeve gracije v kraju.“

Nasmehnil se je bolno in rekel:

„Kakor njihova mati brez matere. Zares gracije.“

Slavica ni odgovorila. V trenutku so ji zablodile misli daleč. Iskale so v svet, izpraševale v dalje. In dalje so molčale in ji niso odgovorile. Obstala je, se stresla in rekla:

„Ne bojte se, gospod Benjamin. Svak mi je rekel, da jim bo pomagal v šole,

In tudi jaz. Eno vam bom izsolala. Le pogumno v svet. Oslabeli ste. Treba veseljati. Ali še kaj pišete pravljice?“

Zmajal je z glavo.

„To ni prav,“ je rekla. Poglejte mene. Ali mislite, da mi je vse prav? Mi ni ne. Pa zato še ne povešam glave. Prenesti je treba.“

„Nisem več mlad,“ se je nasmehnil učitelj. „Teško kri imam.“

„Ah kaj,“ je vzkliknila, „še ženiš se boste.“

Zmajal je resno z glavo. Deklica je molčala.

Tako so prišli na Veronikin grob. Spala je za cerkvico in njej na desni ste spali hčerki. Tam so obstali v senci. Mrzlo je potegnilo od Peči.

„Vleče,“ se je ustrašil Sivec. „Pojdimo, otročička.“

Skrbno in naglo je vlekel hčerki iz sence. Slavica je šla za njim.

„Pošten človek,“ je mislila, „vsemu se privadi. Prav kakor Veronika se boji za male, celo z glasom jo skuša posnemati.“

Še bolj žal ji je bilo, da ga je kdaj zasmehovala.

„Gospod Benjamin,“ je zaklicala. Nekaj vam moram povedati. Ali poslušate?“

„Prosim, gospodična,“ je rekel in obstal. Deklici ste bili zlezli nabirat ciklamov — bogovih žličic.

„Včasih sem vas strašno vlekla. Ali mi morete odpustiti?“

Skoraj prepal je strmel vanjo. Ona pa je rekla:

„Verjemite mi, da nisem delala iz hudobnega namena. Otročja sem bila. Zdaj mi je žal. Ali mi odpustite?“

„Kaj naj vam odpustim,“ je vzkliknil. Nimam vam kaj odpustiti. Hvaležen vam moram biti in bom hvaležen do smrti!“

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69.9503
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N 3224
Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 770.902

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1963: za Argentino \$ 650.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev. Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados

JAVNI NOTAR
Francisco Raúl Cascante
Escribano Público
Pta. baja, ofic. 2.
Cangallo 1642
T. E. 35-8827 Buenos Aires

ZEDINJENA SLOVENIJA

vabi vse rojake na proslavo

1100-letnice prihoda ... Cirila in Metoda

v našo domovino, ki se bo vršila v Slovenski dvorani 29. sept. ob 16

- Sveta maša, ki jo daruje škofski vikar Anton Orehar in govor;
- Slavnostni govor g. Francetoviča.
- Nastop združenih pevskih zborskih skupin, ki bodo peli tudi pri sv. maši.

Dirigent dr. Julij Savelli.

SLOVENSKI DOM V SAN MARTINU

vabi vse Slovence in Slovenke na drugo sanmartinsko

TOMBOLO

ki bo v nedeljo, 6. oktobra popoldne ob pol štirih (15.30) v prostorih Slovenskega doma v San Martinu, Córdoba 129 (tri kvadre od sanmartinske farne cerkve).

Tombole bodo: moderen televizijski aparat, radijski kombinado, plinska peč z garrafo, radio, moško kolo, žensko kolo, celotni pribor in posoda za jedilnico, miza s stoli, blago za moško obleko, hranilna knjižnica, brezplačno fotografiranje, pletenke vina, itd. Poleg tega pa še mnogo činkvinov.

Tablica stane 50 pesov — za te čase skoraj zastoj! Zadene vsaka druga tablica, samo prave je treba izbrati.

Po tomboli bo tudi zabava; igral bo

MOULIN ROUGE

Postrežba dobra, pijača zdrava!

„Strašen človek,“ je prekipelo v deklici ganotje do vrha. „Vedno je enak. Nima žolča, samo oboževati zna.“

„Po vrednosti,“ je odvrnil verno. Slavica mu je položila roko na rame:

„Dvomim, da sem vredna. A hvaležna bom tudi jaz. In še to povem, gospod Benjamin, če bi smela, lejte, če bi smela, ponudila bi se vam za mater vaših otrok.“

„Gospodična Gloriosa,“ je zastokal učitelj.

„Če bi smela,“ je zavpila deklica in si začela gristi ustnice, da ne bi zaplakala. Učitelj je umel njeno bolelost, se ji sklonil nad roko in prosil:

„Upajte, gospodična, verujte. Morda bo še vse prav, še vse prav.“

Nato je prosil:

„A meni oprostite mojo enkratno surovost, ko sem vas žalil.“

„Kdaj?“ se je začudila.

„Takrat, ko sem ga hudobno omenil,“ je rekel skromno učitelj.

Deklica je rahlo zardela.

Nato je prosila:

„Poj